

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, dnia 14 maja 2015 r.

Irena Lipowicz

II.510.449.2015

Pan

Borys Budka

Minister Sprawiedliwości

Szanowny Panie Ministrze,

Przedmiotem mojego zainteresowania i stałej troski jest problem ustanawiania odpowiedniej vacatio legis, zgodnej z zasadami ochrony zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa oraz przyzwoitej legislacji, stanowiącymi element koncepcji państwa prawnego wyrażonej w art. 2 Konstytucji.

Moje zasadnicze zastrzeżenia odnośnie do spełnienia tych konstytucyjnych standardów budzi okres między promulgacją a wejściem w życie ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 20 marca 2015 r., poz. 396).

O ile wskazanych wątpliwości natury konstytucyjnej nie powoduje obszerna nowelizacja procedury karnej wprowadzona ustawą z dnia 27 września 2013 r. (Dz.U. z 2013 r., poz. 1247 z późn.zm.), gdzie został określony dostatecznie długi okres spoczywania tego aktu normatywnego, **to w mojej ocenie nie do pogodzenia z wyrażoną w art. 2 Konstytucji zasadą zaufania obywatela do państwa i stanowionego przez nie prawa jest vacatio legis ustanowiona w powołanej na wstępie ustawie z dnia 20 lutego 2015 r., w odniesieniu do rozwiązań zawartych w art. 5, a zwłaszcza w art. 12 kształtujących, co wymaga podkreślenia, ważne dla wszystkich uczestników postępowania instytucje procesowe.**

Wymóg zachowania vacatio legis odpowiedniej do treści i charakteru wprowadzanych przez ustawodawcę unormowań należy bowiem odnosić do możliwości zapoznania się przez adresata normy prawnej z nowym prawem i możliwości adaptacji do nowej regulacji (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 20 stycznia 2010 r., sygn. akt Kp 6/09).

Należy także mieć na uwadze, że w okresie tym prawodawca ma sposobność korygowania dostrzeżonych już po uchwaleniu aktu normatywnego błędów, sprzeczności wewnętrznych i zaistniałych w systemie prawa bądź zapobieżenia negatywnym skutkom wejścia w życie uchwalonych, a jeszcze nieobowiązujących regulacji (m.in. wyrok z 18 lutego 2004 r., sygn. akt K 12/03).

Zauważenia także wymaga, iż w swoim dorobku orzeczniczym Trybunał Konstytucyjny uznał za niewłaściwą praktykę ustawodawczą, która prowadzi do zmiany przepisów w okresie ich *vacatio legis*, jako niesprzyjającą poczuciu pewności prawa obniżającą autorytet władzy ustawodawczej.

Niepodobna także pominąć podnoszonych przez środowiska prawnicze uwag krytycznych i obaw w omawianej materii wskazujących, nie bez racji, iż wprowadzane są także zmiany w prawie karnym procesowym na mocy innych, odrębnych aktów normatywnych, między innymi, ustawy z dnia 28 listopada 2014 r. o ochronie i pomocy dla pokrzywdzonego i świadka - stanowiącej implementację dyrektyw Parlamentu Europejskiego i Rady. Uwagi te implikują, w mojej ocenie, nieodzowne i pilne wydanie tekstu jednolitego Kodeksu postępowania karnego i Kodeksu karnego.

Zakreślenie terminu wejścia w życie zmian w Kodeksie postępowania karnego zawartych w ustawie z dnia 20 lutego 2015 r. - odpowiedniego dla rangi i funkcji dokonanych nowelizacji i spełniającego powołane standardy konstytucyjne - ma fundamentalne znaczenie dla zagwarantowania wszystkim uczestnikom postępowania przygotowania się do realizacji unormowań ukształtowanych w nowym modelu procesu karnego.

Mając zatem na względzie przedstawione racje, proszę uprzejmie Pana Ministra o rozważenie podjęcia stosownej inicjatywy legislacyjnej.

Z poważaniem,

Podpis na oryginale